Diagnostika intelektových schopností v rámci PASS

PSY438 – Psychodiagnostické praktikum

PASS teorie

Planning – **A**ttention – **S**imultaneous – **S**uccessive Processes

Autoři: **Jagannath P. Das**, **Jack A. Naglieri**

Přístup vychází ze starší, neuropsychologické teorie tzv. funkčních systémů A. R. Luriji

Lurijova teorie funkčních systémů

1. systém: zahrnuje mozkový kmen, mezimozek a vývojově nejstarší části koncového mozku. Zodpovídá za pozornost a „vybuzování“ (arousal) CNS

2. systém: zahrnuje temenní, týlní a spánkový lalok koncového mozku. Zodpovídá za přijímání, zpracování a uchování informací získaných prostřednictvím různých smyslových modalit z vnějšího světa

Lurijova teorie funkčních systémů

3. systém: zahrnuje prefrontální oblasti čelních laloků. Zajišťuje celkovou regulaci chování, syntézu informací získaných z vnějšího světa, kontrolu impulzů a sebemonitorování.

Lurijova teorie funkčních systémů

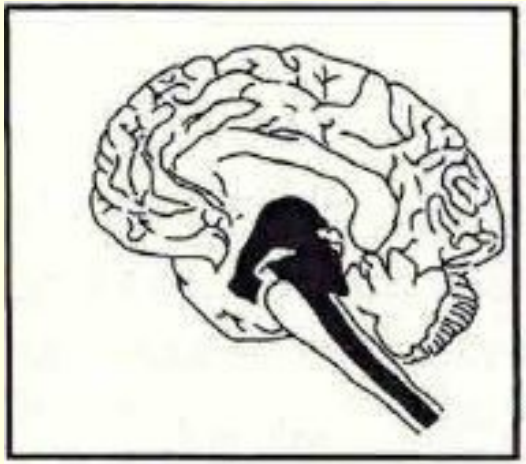

First Functional Unit — Attention

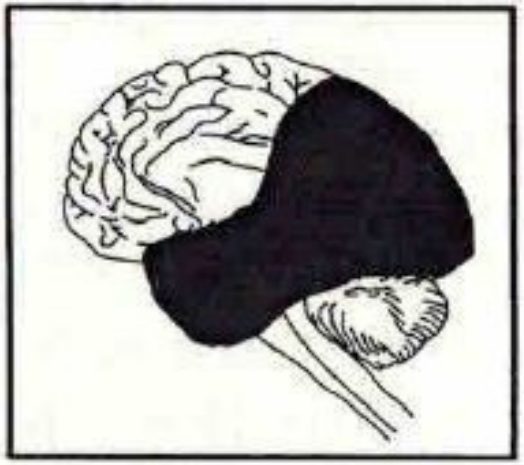

Second Functional Unit — Simultaneous and Successive

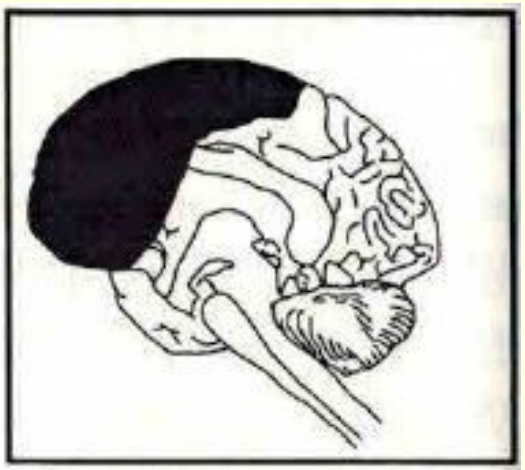

Third Functional Unit — Planning

Lurijova teorie funkčních systémů

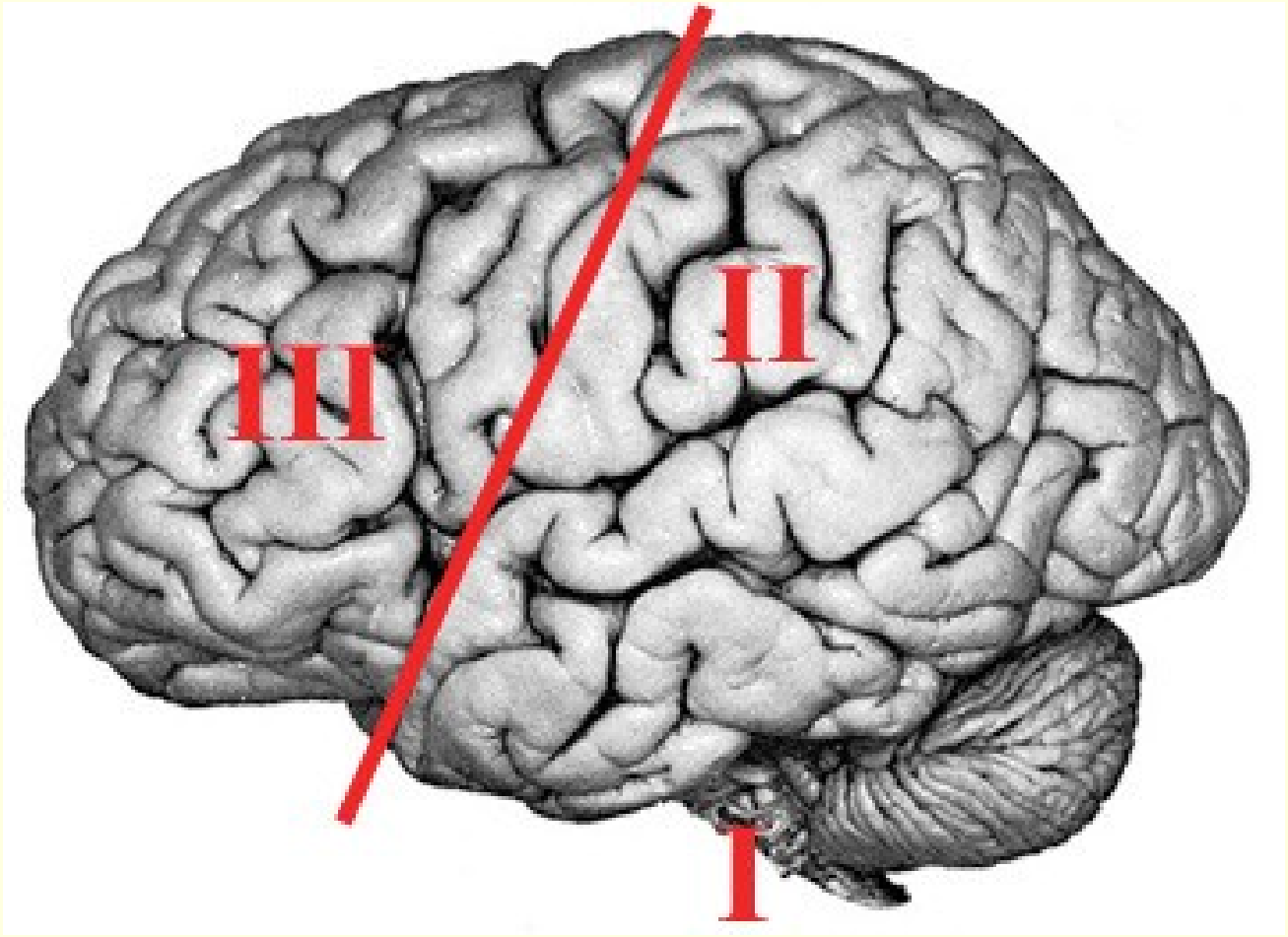

Narušení 2. systému

srv. věty: *„Otec a matka šli do kina a doma zůstala babička a děti“.* vs. *„Do školy, kde se učila Nina, přišla ze závodu dívka, aby složila zkoušku“.*

„Na větvi stromu je hnízdo ptáka“.

Komunikace vztahů: *bratr otce* vs. *otec bratra*, *pán psa, kříž pod kruhem* atd.

Analogicky např. počítání s vícecifernými čísly (31-7); *„o tolik větší“* vs. *„tolikrát větší“* atp.

Narušení 3. sytému

„Na dvou policích bylo 18 knih, ale na každé nebyl stejný počet, na první polici bylo dvakrát víc knih, jako na první. Kolik bylo na každé polici knih?“

Odpověď: 36, 36 + 18 = 54

Deficity v plánování patrné i na úrovni očních pohybů (viz např. Yarbusovy studie).

Toperfect.com

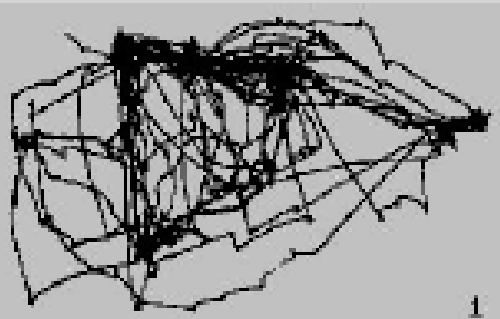

1

Free examination.

2

Estimate material circumstances of the family

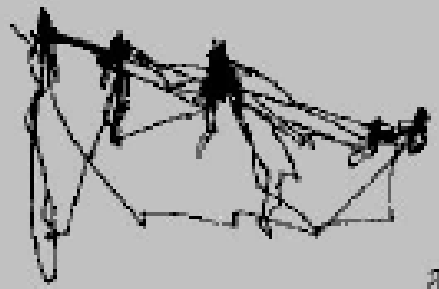

3

Give the ages of the people.

4

Surmise what the family had been doing before the arrival of the unexpected visitor.

5

Remember the clothes worn by the people.

6

Remember positions of people and objects in the room.

7

Estimate how long the visitor had been away from the family.

3 min. recordings of the same subject

PASS teorie

Plánování:

- prefrontální funkce
- nutno chápat v širším smyslu, tj. nejen jako vlastní vytváření plánů a strategií, ale i organizaci dalších psychických procesů nutných pro jejich uskutečnění, sebemonitorování a zhodnocení (evaluaci) konečného stavu

Plánování

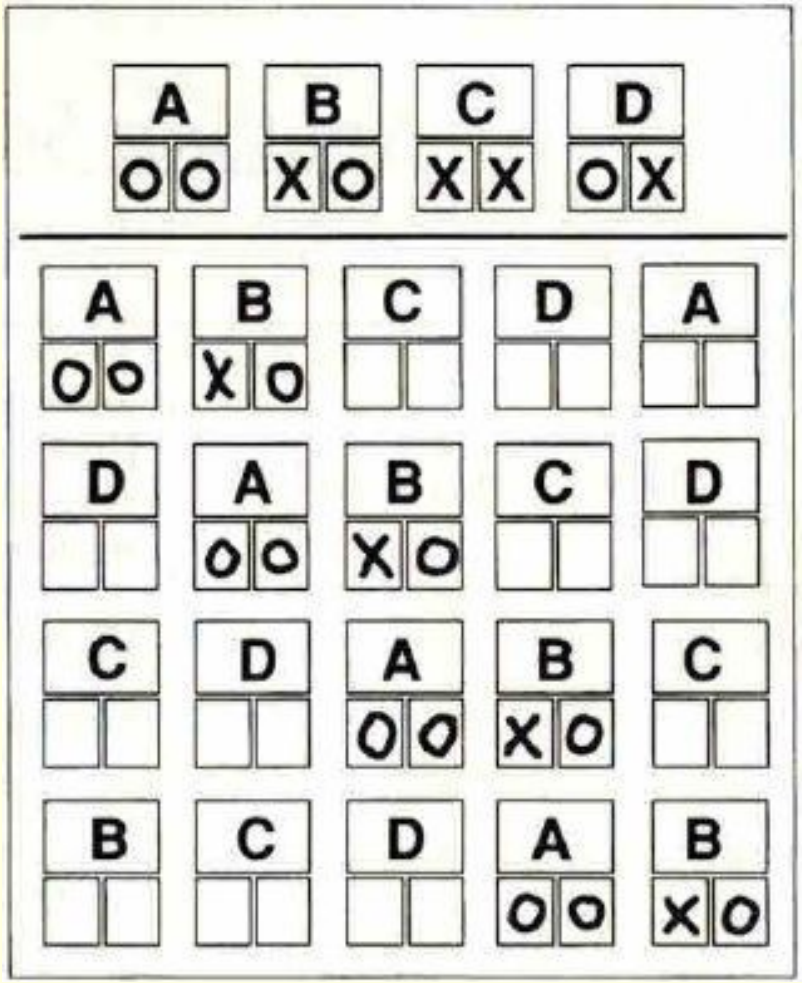

Plánování

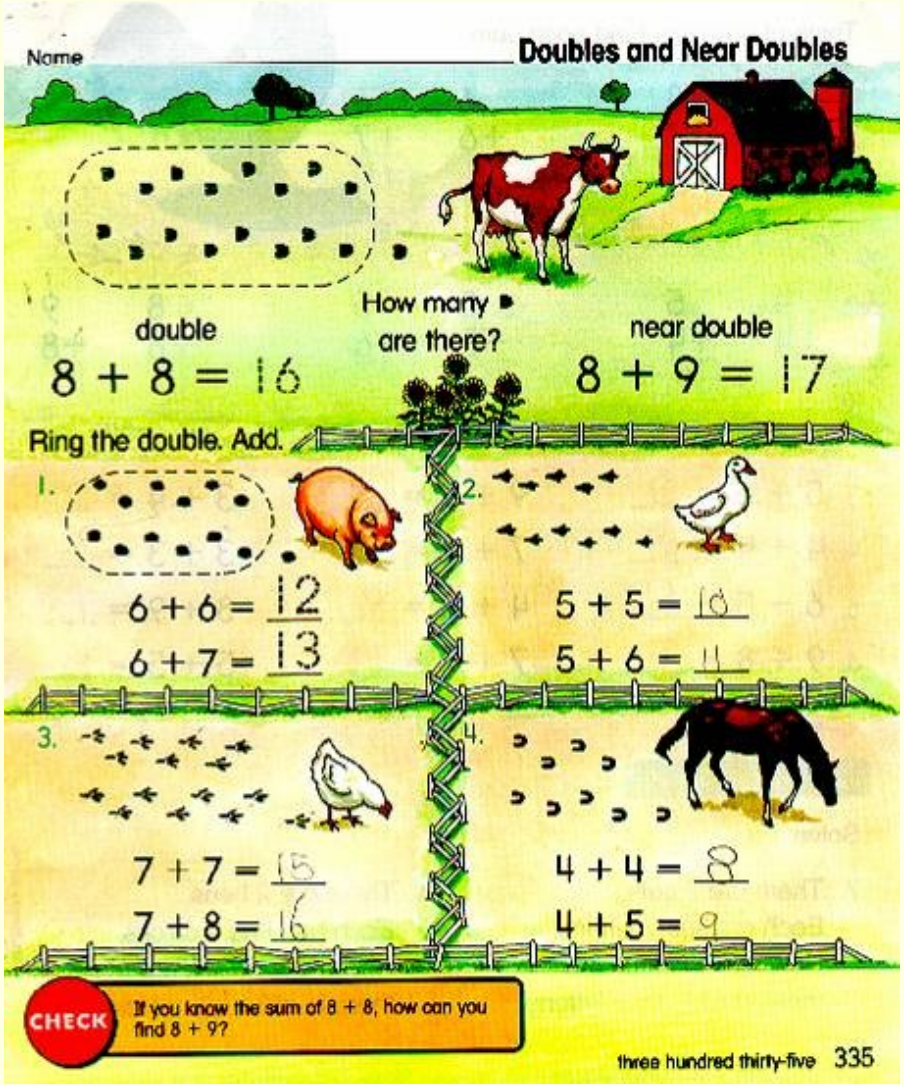
Name
Doubles and Near Doubles
How many
are there?
double
8 + 8 = 16
near double
8 + 9 = 17
Ring the double. Add.
1.
6 + 6 = 12
6 + 7 = 13
2.
5 + 5 = 10
5 + 6 = 11
3.
7 + 7 = 15
7 + 8 = 16
4.
4 + 4 = 8
4 + 5 = 9
CHECK
If you know the sum of 8 + 8, how can you find 8 + 9?
three hundred thirty-five 335

PASS teorie

Pozornost:

Mentální proces úzce spojený s impulzy přicházejícími z vnějšího světa. Umožňuje selektivní zaměření na jeden podnět a komplementární utlumení odpovědí na jiné („konkurenční“) podněty

Pozornost

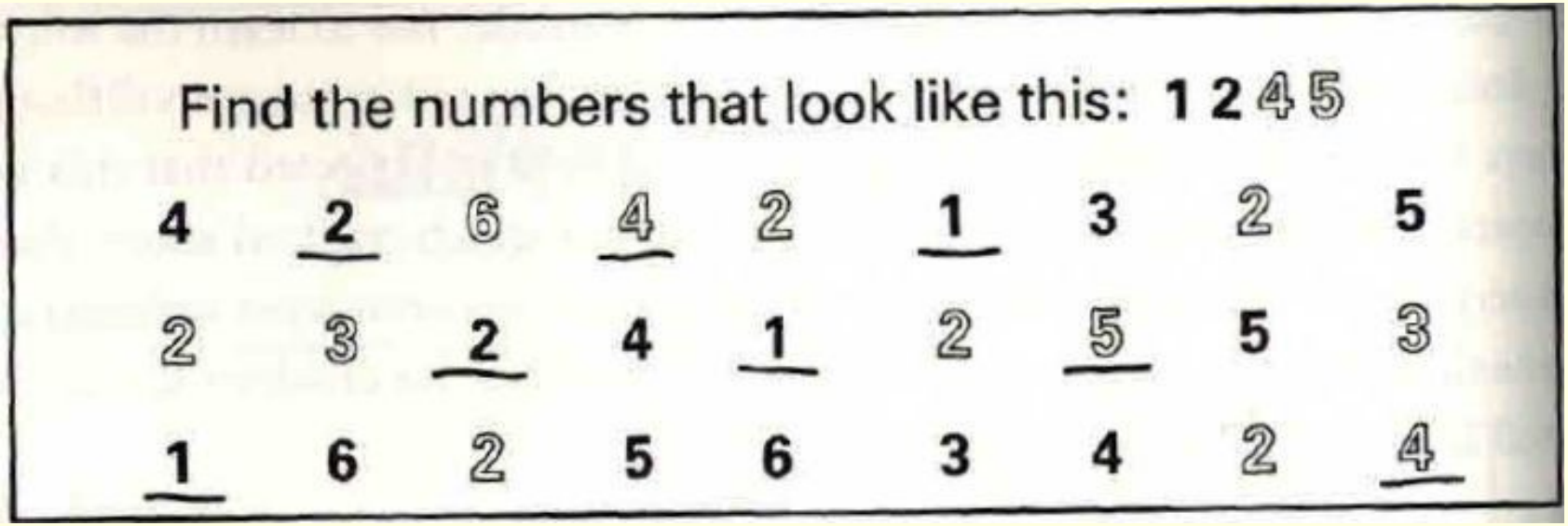
Find the numbers that look like this: 1 2 4 5
4 2 6 4 2 1 3 2 5
2 3 2 4 1 2 5 5 3
1 6 2 5 6 3 4 2 4

PASS teorie

Simultánní procesy:

Proces vnímání vzorců (patterns) jako vzájemně propojených prvků. Uplatní se zejm. u vizuoprostorových reprezentací, ale nejen zde (srv. například řeč – souběžné vnímání intonace a formálního obsahu, některé aspekty gramatiky apod.)

Simultánní procesy

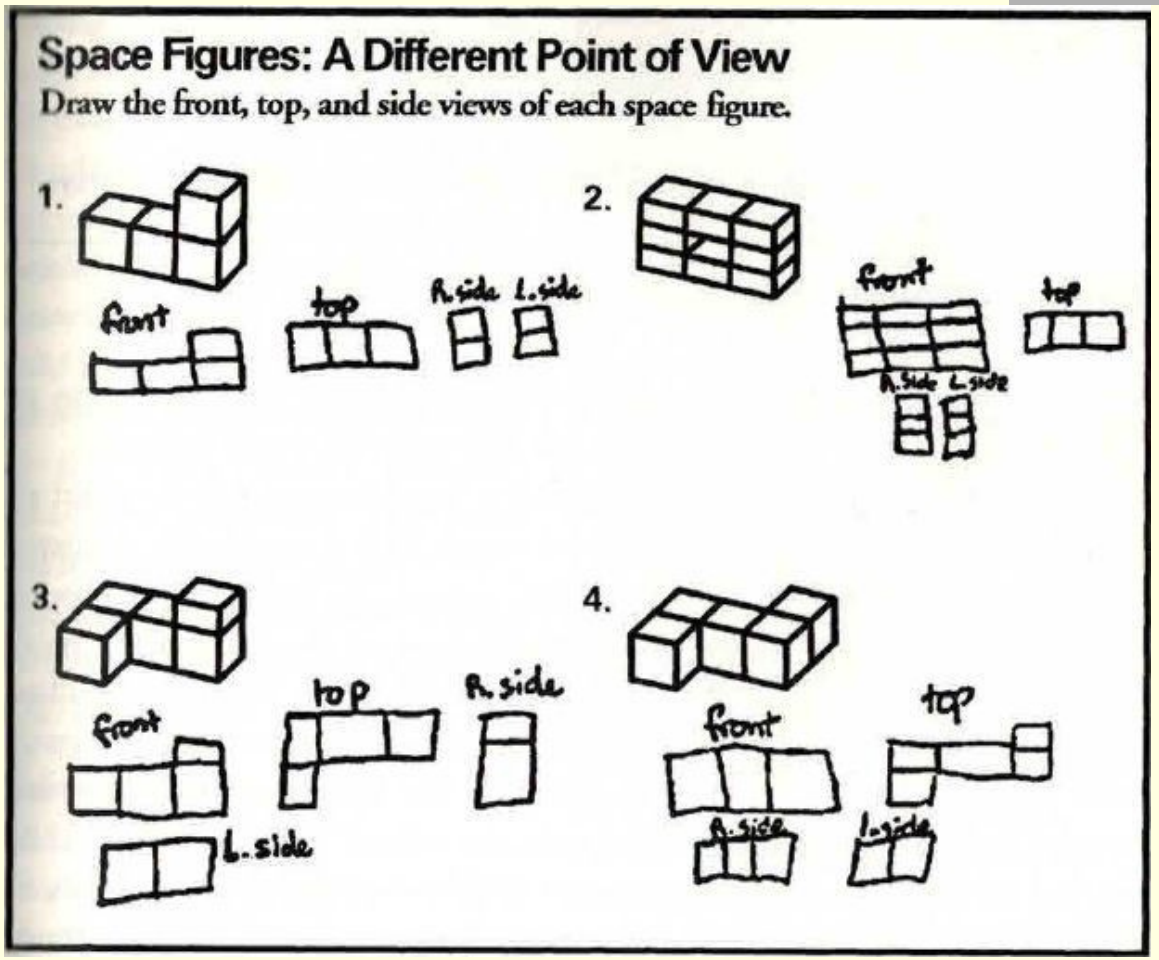

Simultánní procesy

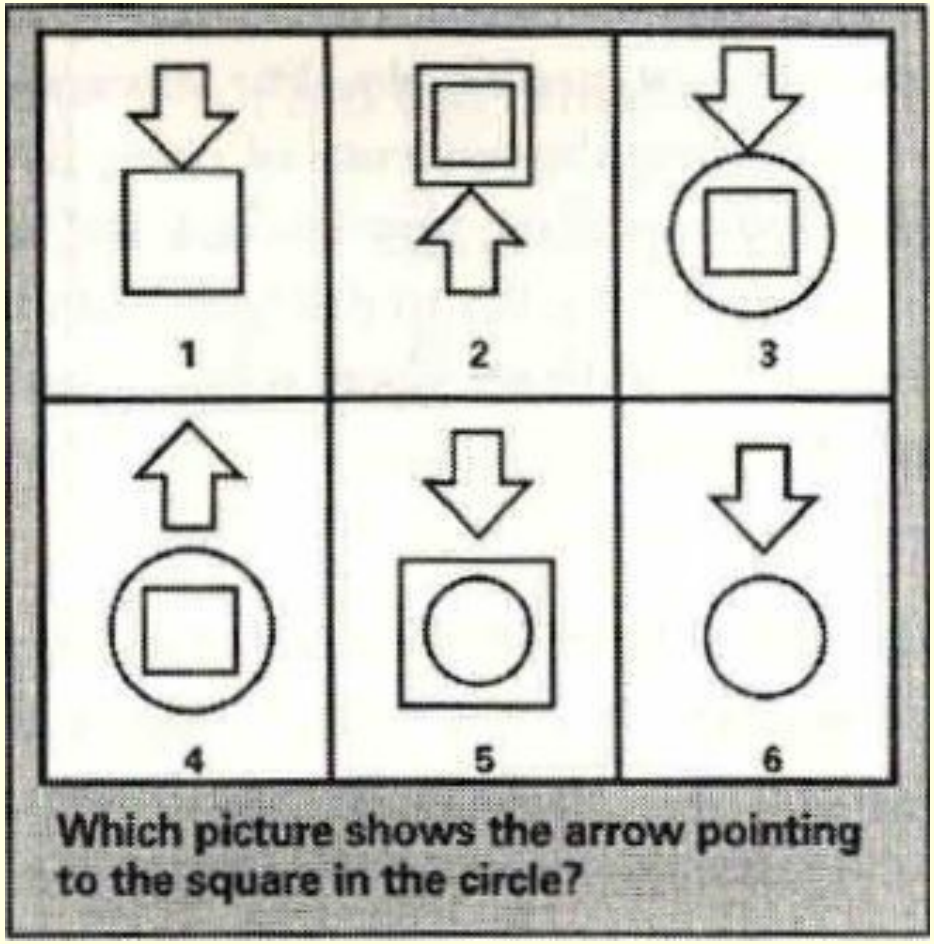

PASS teorie

Sériové procesy:

Uplatní se u stimulů charakteristických pevným lineárním uspořádáním (ranné čtení, některé aspekty řeči, komplexní pohyby, počítání aj.)

Sériové procesy

- The blue is yellow. *Who is yellow*?
- The red greened the blue with yellow. *Who used the yellow*?
- The red blues a yellow green of pinks , that are brown in the purple, and than grays the tan. *What does the red do first*?

„Školní“ příklad:

- Postupné zaokrouhlování čísla 2,38746

PASS teorie - schéma

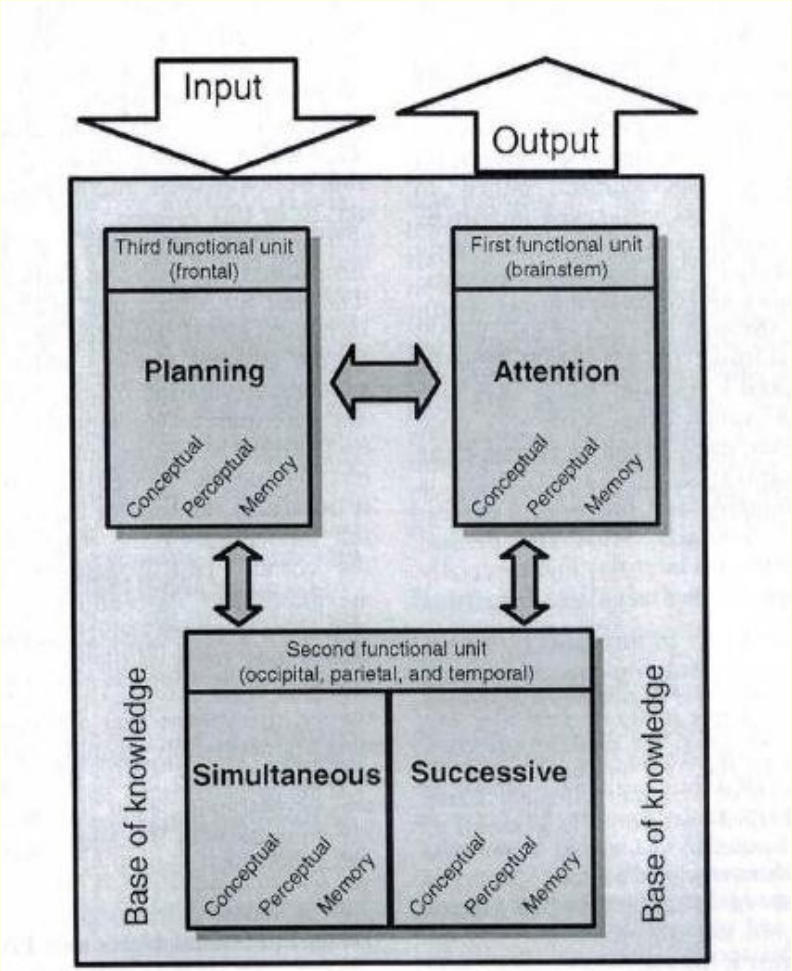

FIGURE 7.1. PASS theory.

CAS - struktura

Plánování: Plánované párování čísel (*Matching numbers*); Plánované kódování (*Planned Codes*); Plánované spojení (*Planned Connections*)

Pozornost: Expresivní pozornost; Hledání čísel (*Number Detection*); Receptivní pozornost

Simultánní procesy: Matrice (*Nonverbal Matrices*); Verbálně-prostorové vztahy (*Verbal-spatial Relations*); Figurální paměť (*Figure Memory*)

Sériové procesy: Slovní řady (*Word Series*); Opakování vět (*Sentence Repetion*); Otázky (*Sentence Questions*)

CAS – ukázka vyhodnocení

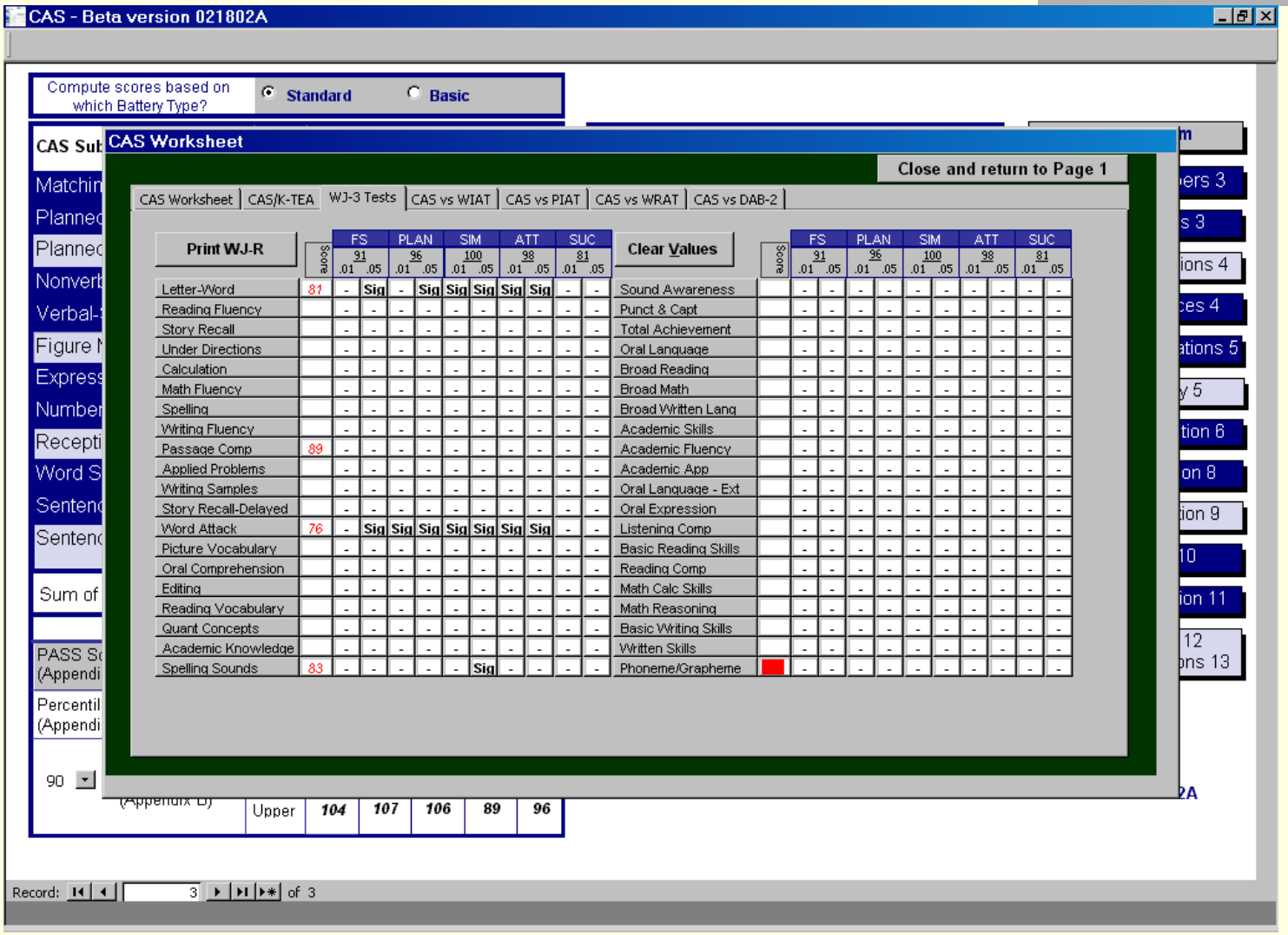

Konec.